

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

EDUKACJA dla BEZPIECZEŃSTWA

Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia.

Ocenie podlegają:

- Prace pisemne (sprawdziany, kartkówki)
- Umiejętności (sprawdziany umiejętności)
- Odpowiedzi ustne (dotyczące bieżących zagadnień, prezentacje multimedialne)
- Przygotowanie do lekcji
- Aktywny udział w lekcji
- Inne formy aktywności (konkursy)

Na koniec semestru oraz na koniec roku ze wszystkich ocen wyliczona zostanie średnia.

Nieprzygotowanie na lekcjach EdB:

- W ciągu semestru uczeń może zgłosić dwa nieprzygotowania do zajęć.
- Za brak zadania niezgłoszonego przed lekcją uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Po przekroczeniu limitu zgłoszeń, za każdorazowy brak przygotowania uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Uczeń nie ma możliwości zgłoszenia nieprzygotowania przed, testem umiejętności, zaplanowaną prezentacją, sprawdzianem lub kartkówką zapowiedzianą przez nauczyciela.

Na zajęciach EdB uczeń posiada: podręcznik, zeszyt.

Podczas oceniania brane są pod uwagę: poprawność, zaangażowanie, terminowość, systematyczność oraz możliwości ucznia.

Warunki i tryb otrzymania wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych:

1. Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny jeżeli:

- a) zwróci się do nauczyciela z pisemnym wnioskiem dotyczącym poprawy oceny co najmniej dwa tygodnie przed terminem rady klasyfikacyjnej;
- b) co najmniej połowa uzyskanych ocen cząstkowych z przedmiotu jest równa ocenie, o którą się uczeń ubiega lub jest od niej wyższa;

c) frekwencja na zajęciach w ciągu roku szkolnego wynosi min. 75% (z wyjątkiem przypadków dotyczących długotrwałej choroby rozpatrywanych indywidualnie przez radę pedagogiczną);

d) usprawiedliwione są wszystkie nieobecności ucznia podczas zajęć;

e) przystępował w ciągu roku szkolnego do wszystkich przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzających;

f) skorzystał z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy.

2. Termin sprawdzianu/ wykonania zadania ustalany jest przez nauczyciela, jednak nie później niż 3 dni przed klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej.

Podwyższenie oceny może nastąpić tylko w przypadku, gdy sprawdzian/ wykonane zadanie zostanie zaliczony co najmniej na ocenę, o którą ubiegał się uczeń.

3. Poprawa odbywa się poprzez napisanie sprawdzianu skonstruowanego według wymagań na daną ocenę. Uczeń przystępujący do sprawdzianu podwyższającego ocenę końcoworoczną jest oceniany według skali prac klasowych i testów modułowych. Czas przeznaczony na sprawdzian 90 min. Poprawa może odbyć się także w formie ustnej jeżeli wymaga tego dostosowanie form pracy z uczniem wynikające z jego dysfunkcji.

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU EDUKACJA DLA
BEZPIECZEŃSTWA ZGODNIE Z PODSTAWĄ PRODRAMOWĄ ORAZ
PROGRAMEM NAUCZANIA (Jarosław Słoma, „Żyję i działam bezpiecznie” - II etap
edukacyjny - zakres podstawowy)**

TEMAT	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY	DOBRY	BARDZO DOBRY	CELUJĄCY
I semestr Podstawy pierwszej pomocy					
Organizacja pierwszej pomocy	• rozpoznaje potencjalne źródła zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym • oceniania własne możliwości w kontekście zakresu pierwszej pomocy • wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe • prawidłowo wzywa pomoc • stosuje uniwersalne środki ochrony osobistej • wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej	• wyjaśnia pojęcie „stan zagrożenia życia” • wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w lasach • wskazuje sposób zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi osoby poszkodowanej	• wskazuje, kiedy wzywać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu • wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia • prezentuje sposoby zadbania o własne zdrowie	• podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy • opisuje przeznaczenie środków znajdujących się na wyposażeniu apteczki pierwszej pomocy	• uzasadnia znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowana
Kontrola funkcji życiowych	• rozpoznaje osobę w stanie zagrożenia życia • podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy	• wymienia następstwa zaburzeń czynności układów stanowiących „triadę przeżycia” • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• opisuje rolę układów oddechowego, krążenia i nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu	• wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych	• wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub do zagrożenia życia
Utrata przytomności	• ocenia przytomność poszkodowanego • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) • udrażnia drogi oddechowe tzw. rękoczynem czoło-żuchwa • prawidłowo wzywa pomoc	• układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej ustalonej • zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny • systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej	• zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• wymienia objawy utraty przytomności	• wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby
.Resuscytacja krążeniowo- -oddychowa	• ocenia przytomność poszkodowanego • ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund) • wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddychowej • wykonuje na fantomie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą • prawidłowo wzywa pomoc	• podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia • przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• wyjaśnia zasady postępowania z osobą nieprzytomną • wymienia oznaki zatrzymania krążenia • omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia	• wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” • opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej • wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości	• opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej
Zadławienia	• wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu • prawidłowo wzywa pomoc	• wykonuje na fantomie tzw. rękoczynny ratunkowe w przypadku zadławienia • wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci	• omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia	• wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia	• przedstawia algorytm podstawowych czynności w zadławieniu, w zależności od wieku i stanu poszkodowanego
Rany, krwawienia i krwotoki	• wykonuje opatrunk osłaniający na ranę w	• wymienia przykłady zapobiegania urazom w	• omawia zasady pierwszej pomocy w	• opisuje metody udzielania pierwszej	• wymienia objawy związane z

	obróbie kończyny • wykonuje opatrunek uciskowy • prawidłowo wzywa pomoc	sporcie, w domu, w pracy • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	urazach kończyn	pomocy w urazach kończyn	najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu
. Uszkodzenia kości i stawów	• stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji • wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny • prawidłowo wzywa pomoc	• wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa • wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• wyjaśnia zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta) • opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn • wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu	• wyjaśnia zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn • przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa	• wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu) • opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa
Oparzenia termiczne i chemiczne	• demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny • prawidłowo wzywa pomoc	• wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• wyjaśnia, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach	• wyjaśnia pojęcie „oparzenie”, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń	• omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego
Podtopienia	• opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia • wyjaśnia zagrożenia związane z wodą • wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach wodnych • prawidłowo wzywa pomoc	• podaje przykłady zagrożeń w środowisku wodnym • przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• uzasadnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej	• wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem	• odtwarza etapy pomocy w podtopieniach • podejmuje w sytuacji symulowanej czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu)
Zatrucia	• w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanego o zatrucie • prawidłowo wzywa pomoc	• wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach • podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach	• opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla lub innymi gazami toksycznymi	• omawia zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi, wymienia ich objawy	• przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w zatruciach, w zależności od środka trującego
Pogryzienia, użądlenia, wstrząs	• wymienia najważniejsze przyczyny wstrząsu • stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego	• podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, w lasach • przedstawia metody zapewnienia	• wyjaśnia, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie	• wymienia zagrożenia związane z wystąpieniem wstrząsu	• przedstawia algorytm podstawowych czynności ratowniczych w

	(ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego) • prawidłowo wzywa pomoc	bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć			sytuacji wstrząsu anafilaktycznego
Nagłe zachorowania	• udziela pomocy w sytuacji ataku choroby (zawał serca, astma, udar, cukrzyca, epilepsja) • prawidłowo wzywa pomoc	• przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć	• podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym	• opisuje objawy charakterystyczne dla wystąpienia ataku konkretnej choroby	• wyjaśnia zasady postępowania w atakach chorób (zawał serca, astma, cukrzyca, epilepsja, udar)
II semestr Edukacja zdrowotna					
Zdrowie jako wartość dla człowieka i zasób dla społeczeństwa	• ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem • ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia • określa, gdzie w okolicy jego miejsca zamieszkania działają instytucje i organizacje świadczące leczenie, pomoc i wsparcie w przypadkach problemów zdrowia psychicznego, w szczególności świadczące usługi dla młodzieży • ocenia intensywność wysiłku fizycznego (np. na podstawie pomiaru częstości akcji serca w czasie i po wysiłku) • potrafi analizować wartość odżywczą produktów żywnościowych np. na podstawie informacji o ich składzie umieszczanych przez producenta na opakowaniu	• wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych • opisuje konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie z emocjami, w tym negatywnymi • dobiera i demonstruje umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie) • wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków • wyjaśnia zagadnienia związane z właściwą i racjonalną aktywnością fizyczną • uzasadnia znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi	• wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym • omawia wpływ stresu na zdrowie • uzasadnia znaczenie właściwego odżywiania dla zdrowia i rozwoju, w tym ochrony przed chorobami przewlekłymi	• opisuje podstawowe sygnały i objawy problemów ze zdrowiem psychicznym (stres fizyczny i emocjonalny, zaburzenia odżywiania, depresja kliniczna) • odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie ma wpływu • wyjaśnia związki między aktywnością fizyczną, zwyczajami żywieniowymi i dobrostanem emocjonalnym • wyjaśnia zagadnienia związane z właściwym, racjonalnym odżywianiem	• analizuje tendencje związane z brakiem aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce • omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu • definiuje pojęcia „bulimia” i „anoreksja” oraz wyjaśnia następstwa tych chorób
Styl życia a zdrowie człowieka	• wykonuje pomiar ciśnienia tętniczego krwi • wyjaśnia, jak można unikać picia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków • ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja	• ocenia korzyści kontroli czynników ryzyka miazdżycy w populacji • definiuje pojęcie wskaźnika masy ciała (BMI) i potrafi określić do czego służy • analizuje objawy różnych rodzajów uzależnień behawioralnych, w tym uzależnienia od komputera, internetu,	• wyjaśnia czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych, takich jak: nadciśnienie tętnicze, cukrzyca, zaburzenia gospodarki lipidowej, otyłość • definiuje pojęcie zespołu metabolicznego (nadciśnienie tętnicze, otyłość, cukrzyca, zaburzenia lipidowe)	• wyjaśnia, jakie przekonania dotyczące spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy i narkotyków przez młodzież mogą mieć wpływ na podejmowanie wymienionych zachowań	• opisuje tendencje związane z otyłością wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w Polsce • wymienia przepisy prawa dotyczące używania substancji psychoaktywnych i prowadzenia pojazdów

	interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.) • wyjaśnia wpływ substancji psychoaktywnych na sprawność kierowcy	hazardu • wymienia wiarygodne źródła informacji na temat tendencji i skutków dotyczących spożycia alkoholu, palenia tytoniu, zażywania dopalaczy			
Sytuacje nadzwyczajne					
Międzynarodowe prawo humanitarne	• identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony zabytków	• wymienia podstawowe akcje podejmowane w regionie przez Polski Czerwony Krzyż	• wymienia i określa zakres działania wybranych stowarzyszeń i organizacji, np. Polskiego Czerwonego Krzyża	• wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego	• wymienia główne dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie
Ochrona ludności i zwierząt	• rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach • wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne	• wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skory • wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi	• omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę	• wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji	• wyjaśnia znaczenie pojęć: „odkażanie”, „dezaktywacja”, „dezynfekcja”, „deratyzacja”
Służby ratownicze	• wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego	• opisuje działania podejmowane przez Państwową Straż Pożarną oraz Państwowe Ratownictwo Medyczne	• charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: Ochotnicza Straż Pożarna i Pogotowie Ratunkowe	• charakteryzuje Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	• charakteryzuje Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
Ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach	• rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych • wskazuje drogi ewakuacji w szkole • potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzegania o lokalnych zagrożeniach	• charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu • wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność • wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia	• omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych • rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny	• definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów oraz sygnałów alarmowych	• uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice
Zagrożenia naturalne, budowlane i komunikacyjne	• rozpoznaje zagrożenia i ich źródła • opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania	• wyjaśnia zasady postępowania podczas pożaru, w przypadku wypadków komunikacyjnych, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy • potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju	• przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych	• charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy • wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego	• wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi

		pożaru (np. płonąca patelnia, płonący komputer)			
Zagrożenia związane z działalnością człowieka	• omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego) • wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy • wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy • rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach	• omawia procedury postępowania w przypadku wystąpienia cyberprzemocy • opisuje właściwą reakcję w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy • omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę • podaje sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami	• wymienia materiały, które można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry	• wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych	• wyjaśnia pojęcie terroryzmu (w zakresie zagrożenia terrorystycznego)
Bezpieczeństwo państwa					
System bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej	• wymienia i opisuje elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi • wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa	• wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa • wymienia wybrane stowarzyszenia i organizacje, takie jak Liga Obrony Kraju, Związek Strzelecki „Strzelec”, i określa ich zakres działania	• identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego oraz całego państwa	• wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym obrony terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb	• potrafi identyfikować wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzować je, przypisywać właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i całego państwa
Powinności obronne i kryzysowe władz, instytucji oraz obywateli	• uzasadnia rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie	• orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę	• podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem	• wyjaśnia znaczenie pojęć „siatka bezpieczeństwa” i „infrastruktura krytyczna”	• dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne) z wykorzystaniem właściwej terminologii
Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	• omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	• omawia struktury Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	• omawia podstawowe uzbrojenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	• omawia podstawowe wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	• omawia znaczenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej